

[Bomholt.]

vi hidtil har kendt. Vi vil føle den som noget naturligt, og den vil overfor alle andre nationer understrege, at vort mål er frihed og fred. I en verden, der hærges af frygt, vil et tættere skandinavisk samarbejde utvivlsomt medvirke til den afspænding, som vi alle håber på. Den vil styrke tilliden indtil i Norden og forstærke samarbejdet udadtil. Den vil endvidere være i overensstemmelse med De Forenede Nationers pagt, ikke blot juridisk, men moralsk. UN tilsigter jo netop oprettelse af regionale forbund, det vil sige forbund af mindre grupper af stater, og et sådant forbund kan ikke være mere nærliggende end i Skandinavien, hvor de tre nationer i livssyn og kulturtraditioner står hinanden lige så nær som f. eks. tre tilfældigt valgte stater i USA og nærmere end f. eks. England og Canada.

Der er stærke strategiske argumenter, der taler for en sådan overenskomst. Et angreb på Danmark stiller krav om hurtig hjælp. Der må handles i løbet af timer. En automatisk udløsning af svensk hjælp vil her være af uvurderlig betydning og vil blive afgørende for enhver efterfølgende fase i en nordisk krig. Jeg er for min part ikke i tvivl om, at et angreb på et samlet Skandinavien af hele den øvrige verden vil blive opfattet som casus belli, det vil sige udløse en ny verdenskrig, enten det skrives på et stykke papir eller ej. Der er visse kolde kendsgerninger, der ikke behøver kommentar. Et splittet Norden vil derimod være vanskeligt stillet, og en sådan situation kan medføre, at forsvarskraften på forhånd er halveret og risikoen fordoblet.

Hertil kommer for Danmark et meget væsentligt synspunkt: En nordisk forsvars-overenskomst vil for første gang efter 1864 give det danske forsvar en enkel og klar formålslinie, som enhver i folket kan forstå. Der bliver en klarere mening i vore bestræbelser. Der opstår større mulighed for at skabe den samling om forsvaret, der allerede er skabt i Sverige. Hvis vi kommer ind i et skandinavisk forsvars perspektiver, kommer forsvaret også for vort vedkommende til at indtage en selvfølgelig plads i vor nationale tilværelse, og det er mig derfor ufatteligt, at visse konservative blade kan forholde sig valent til den skandinaviske forsvarstanke. Et Danmark med klare formål for forsvaret, formål, som menigmand umiddelbart kan forstå, vil være et plus for hele Norden.

Der er visse mennesker, der — hvis man kan slutte udfra deres stemmeføring — synes tilfredse med, at forsvarsforbundet i Norden ikke er blevet til virkelighed endnu.

Hvorfor er det ikke blevet virkelighed endnu? Hvorfor er det ikke sket? Jeg vil her gøre opmærksom på visse elementære erfaringer og grundlæggende indstillinger i Sverige og Norge. Sverige har ikke haft krig i 150 år, og dets befolkning kan ikke og vil ikke gå ind i den fatalistiske tro, at det skulle være umuligt endnu engang at holde Sverige og Skandinavien udenfor et verdensopgør. Befolkningen har i enighed båret endogså store byrder for at skabe et dueligt forsvar, men dette forsvar må efter svensk opfattelse utvetydigt stå i fædrelandets tjeneste, med den første fundamentale opgave: at holde Sverige udenfor krigen. Sverige er imidlertid villig til at forlade sin hidtidige form for neutralitet og indgå i en alliance med Norge og Danmark med forpligtelse til omgående at støtte disse nationer, hvis de udsættes for angreb. Det er et storsindet tilbud. Det er hændt nu og da, at en eller anden lidt kejtet politiker har proklameret sin tilslutning til den såkaldte norske linie på en sådan måde, at det kaster en skygge tilbage over Sverige. Overfor den slags tankeløsheder vil jeg understrege, at Sverige har bevæget sig endogså meget langt fra sit udgangspunkt for at imødekomme ønsket om en skandinavisk fællesordning, og at vi danske har grund til at være taknemlige overfor denne holdning.

Når Sverige ikke kan strække sig videre end til en fritstående alliance, skyldes det forskellige realpolitiske hensyn. Det er et folkekrav derovre, at den militære ledelse må være i Sverige selv og Skandinavien. Man ønsker ikke at indgå som led i en ordning, der er så omfattende, at det er umuligt at overse krav og forpligtelser, en ordning, der muligvis kan medføre en forøget udenrigspolitisk spænding i Norden.

Et forhold må også her nævnes: hensynet til Finland. Det spiller en meget afgørende rolle for mangfoldige svenske. Jeg ville ønske, at man i Danmark og andre steder i verden ville tænke lige så meget på Finlands fremtid, som man gør det i Sverige. Enhver af de nordiske nationer må naturligvis til syvende og sidst handle efter egen overbevisning, men hvis denne handling i sine konsekvenser medfører, at Finlands frihed går tabt, er det ikke noget, som blot kan noteres.

For Norges vedkommende er situationen en anden. Norge ligger ved Atlanterhavet. En væsentlig del af Norges politik er knyttet til den store handelsflåde. I besættelsesårene levede konge og regering i England, tusinder af nordmænd gik aktivt ind i den engelske hær. Selv i den ensomste bygd er